

4. Чирик С. В. Окремі аспекти правових проблем патрульної поліції в умовах реформування системи МВС України // Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів І міжнар. наук.-практ. конф. Харків : ХНУВС, 2016. С. 57–60.

5. Івлєв О. М., Моргунов О. А. Удосконалення службової підготовки патрульної поліції засобами дистанційного навчання (на прикладі тактичної підготовки) // Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів І міжнар. наук.-практ. конф. Харків : ХНУВС, 2016. С. 129–133.

6. Бондаренко В. В. Особливості тактичної підготовки працівників підрозділів патрульної поліції. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: «Педагогіка»*. 2017. Вип. 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2017_3_5 (дата звернення: 18.03.2018).

7. Моргунов О. А. Удосконалення фізичної підготовки правоохоронців МВС України на початковому етапі навчання. *Чесць і закон*. 2014. № 2. С. 46–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chiz_2014_2_10 (дата звернення: 18.03.2018).

8. Ярещенко О. А., Сергиєнко В. В. Пути повышения качества подготовки слушателей патрульной полиции к применению ими мер полицейского принуждения // Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів І міжнар. наук.-практ. конф. Харків : ХНУВС, 2016. С. 170–174.

9. Комісаров О. Г. Концептуальні засади застосування поліцейських заходів примусу та їх використання у підготовці поліцейських // Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів І міжнар. наук.-практ. конф. Харків : ХНУВС, 2016. С. 146–149.

Надійшла до редколегії 22.03.2018

УДК 349.2:351.74

С. М. БОРТНИК,

кандидат юридичних наук, декан факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5281-6007>

РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЯК КЛЮЧОВА ВИМОГА ДО КАНДИДАТА НА СЛУЖБУ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Аналізовано законодавство України, яке встановлює вимоги до рівня фізичної підготовки кандидатів на посади поліцейських. Надано пропозиції з удосконалення відповідного законодавства.

Ключові слова: *трудова правосуб'єктність, фізична підготовка, поліцейський, контрольна вправа.*

Різноманіття професій та посад в Україні обумовлює наявність спеціальних підходів до трудової правосуб'єктності працівників. Для кандидатів на зайняття певних посад національне законодавство та локальні акти роботодавця встановлюють додаткові вимоги. Як відзначає К. Ю. Мельник, відповідні вимоги обумовлені особливістю видів трудової діяльності. Це можуть бути вимоги щодо віку, освіти, стану здоров'я, стажу роботи, ділових та моральних якостей, фізичної та психологічної підготовки тощо. Зазначене у юридичній літературі отримало назву «спеціальна трудова правосуб'єктність» [1, с. 619]. Отже, володіння спеціальною трудовою правосуб'єктністю є необхідним для вступу у певні трудові правовідносини.

Служба у Національній поліції України є надзвичайно специфічним та відповідальним різновидом трудової діяльності, що визначає і особливе правове становище службовців цього

правоохоронного органу та вимоги до їх трудової правосуб'єктності. Сьогодні вимоги до кандидатів на посади поліцейських встановлено, переважно, ст. 49 та ч. 2 ст. 61 Закону України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р. № 580-VIII.

Так, ч. 1 ст. 49 Закону України «Про Національну поліцію» передбачає, що на службу в поліцію можуть бути прийняті громадяни України віком від 18 років, які мають повну загальну середню освіту, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, які володіють українською мовою [2]. Як можна побачити, у зазначеній нормі не передбачено вимог до особистих, ділових і моральних якостей кандидата на посаду поліцейського. Необхідно нагадати, що навіть Закон України «Про міліцію» такі вимоги передбачав. Також важливим у відповідній нормі, на наш погляд, є вказівка на необхідний рівень фізичної підготовки кандидата на посаду поліцейського, оскільки це є необхідною передумовою якісної роботи поліцейського, служба якого пов'язана із силовим протидією із правопорушником. З огляду на зазначене вважаємо за необхідне ч. 1 ст. 49 Закону України «Про Національну поліцію» доповнити словами: «здатні за своїми особистими, діловими і моральними якостями та рівнем фізичної підготовки виконувати покладені на поліцію завдання».

Взагалі ж рівень фізичної підготовки слід вважати ключовою вимогою до кандидата на службу у Національній поліції України. Вимоги до рівня фізичної підготовки кандидата на посаду поліцейського містяться у наказі Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України» від 9 лютого 2016 р. № 90. Рівень фізичної підготовленості кандидатів визначається за результатами виконання таких контрольних вправ:

- 1) згинання та розгинання рук в упорі лежачи (для жінок);
- 2) комплексна силова вправа (для чоловіків);
- 3) біг на 100 метрів (для жінок та чоловіків);
- 4) біг на 1000 метрів (для жінок та чоловіків).

Рівень фізичної підготовленості кандидатів на службу до підрозділів поліції особливого призначення незалежно від статі визначається за результатами виконання таких контрольних вправ:

- 1) підтягування на перекладині;
- 2) комплексна силова вправа;
- 3) біг на 100 метрів;
- 4) біг на 3000 метрів [3].

Зазначені вправи, на наш погляд, дозволять виявити ті особливості фізичної підготовки, які необхідні для виконання у подальшому поліцейськими службових обов'язків.

З метою об'єктивного вивчення рівня фізичної підготовленості кандидатів здійснюється їх розподіл на вікові групи, а саме: перша група – чоловіки та жінки віком від 18 до 25 років включно; друга група – чоловіки та жінки віком від 26 до 30 років включно; третя група – чоловіки та жінки віком від 31 до 35 років включно; четверта група – чоловіки та жінки віком понад 35 років. Для кожної із зазначених груп встановлені нормативи виконання контрольних вправ. Оцінюється виконання контрольних вправ по 5-ти бальній системі. Фізично підготовленим до служби є кандидат, який під час тестування виконав усі передбачені вправи на оцінку не нижче ніж «задовільно».

Аналіз нормативів, закріплених у наказі МВС № 90, свідчить про те, що вони загалом є обґрунтованими. Разом з тим для кандидатів на службу до підрозділів поліції особливого призначення окремі нормативи, на наш погляд, є заниженими. Зокрема, мова йде про підтягування на перекладині. Наприклад, оцінка «3» тобто «задовільно» кандидатам 18–25 років ставиться за виконання 10 підтягувань. Тобто особи, які володіють таким не високим рівнем виконання такої важливої вправи, можуть потрапити до підрозділів поліції особливого призначення, для яких фізичні кондиції є визначальними. З огляду на це, вважаємо за потрібне переглянути відповідні нормативи у бік збільшення.

Список бібліографічних посилань

1. Мельник К. Ю. Загальна та спеціальна трудова правосуб'єктність працівників. *Форум права*. 2012. № 1. С. 617–624. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2012_1_95.pdf (дата звернення: 23.04.2018).
2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 23.04.2018).
3. Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України : наказ МВС України від 09.02.2016 № 90 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0306-16> (дата звернення: 23.04.2018).

Надійшла до редколегії 25.04.2018

УДК 37.09:623.44

Т. С. ВАЙДА,

*кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету
Одеського державного університету внутрішніх справ*

УРАХУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПОВЕДІНКОВИХ РИС ЗЛОЧИНЦІВ ЯК ЕФЕКТИВНА УМОВА ФОРМУВАННЯ ТАКТИКИ ДІЙ В ОПЕРАТИВНО-СЛУЖБОВІЙ І СЛУЖБОВО-БОЙОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Розглянуто типові ознаки акцентованих особливостей характеру особи правопорушника, визначено можливості впливу на них працівниками поліції при обранні тактики дій у складних умовах оперативно-службової та службово-бойової діяльності. Запропоновано шляхи вдосконалення освітнього процесу в закладах вищої освіти МВС України з урахуванням курсантами поведінкових рис злочинців.

Ключові слова: правоохоронці, оперативно-службова діяльність, поведінкові риси злочинців, тактика дій працівників поліції, удосконалення професійної підготовки, заклади вищої освіти.

Національна поліція України (далі – НПУ) як центральний орган виконавчої влади у відповідності до вимог закону України «Про Національну поліцію» виконує комплекс специфічних завдань щодо забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку та ін. [1]. Як свідчить статистика та практика роботи органів та підрозділів Національної поліції, у нашому суспільстві непоодинокими є випадки злочинних та хуліганських посягань на громадян, правоохоронців, публічний порядок, явища організованої групової злочинності тощо.

З метою протидії таким правопорушенням, ефективного виконання зазначених та інших фахових завдань працівники поліції повинні бути ґрунтовно підготовленими до різних життєвих й екстремальних ситуацій як з точки зору фізичної, так і психологічної та тактичної підготовки.

У зв'язку із підвищеною увагою суспільства до діяльності Національної поліції в сучасних умовах ставляться серйозні вимоги у відомчих закладах вищої освіти (далі – ЗВО) МВС України та в територіальних підрозділах поліції до методики проведення практичних (службових) занять з правоохоронцями. Це вимагає від науково-педагогічного складу пошуку ефективних педагогічних технологій, спрямованих на максимальне засвоєння всього арсеналу тактико-технічних дій та їх можливостей як складової фахової підготовки кожного правоохоронця [2, с. 3–18].